

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210 7714425

E-MAIL: GOLFINOPOULOU@JUSTICE.GR

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ - ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2008/52/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 21^{ης} ΜΑΙΟΥ 2008

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης

Μια σύγχρονη έννομη τάξη οφείλει να προσφέρει στους πολίτες περισσότερους από έναν τρόπους επίλυσης των διαφορών τους. Με το θεσμό της διαμεσολάβησης διευκολύνεται η επιλογή εκείνης της λύσης που προσέχει στην εκάστοτε περίπτωση πριν από την προσφυγή σε δικαστήριο και με σκοπό την αποφυγή της. Εξάλλου, ο μεγάλος φόρτος των δικαστηρίων και οι ελλείψεις της υλικοτεχνικής υποδομής τους δυσχεραίνουν τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Επισημαίνεται ότι τις τελευταίες δεκαετίες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν θεσμοθετηθεί αντίστοιχες εναλλακτικές διαδικασίες, με ήδη καταγεγραμμένα θετικά αποτελέσματα.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων.

Ο στόχος της διασφάλισης καλύτερης πρόσβασης στη δικαιοσύνη, που περιλαμβάνεται στους στόχους της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, περιλαμβάνει την πρόσβαση σε δικαστικές και εξωδικαστικές μεθόδους επίλυσης διαφορών. Στις διαφορές όπου τα κράτη μέλη της Ε.Ε. προβλέπουν ως υποχρεωτική τη διαδικασία της διαμεσολάβησης έχει διαπιστωθεί μείωση

του αριθμού των νέων αγωγών που άγονται ενώπιον της δικαιοσύνης, καθώς και σημαντική αποσυμφόρηση των δικαστηρίων.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής

Ο θεσμός της διαμεσολάβησης θα αποβεί προς όφελος όλων, δικαστών, δικηγόρων και ενδιαφερόμενων πολιτών. Οι δικαστές θα ελαφρυνθούν από ένα τμήμα του φόρτου εργασίας τους και θα επικεντρωθούν στις υποθέσεις που πράγματι χρήζουν δικαστικής διερεύνησης και έκδοσης δικαστικής απόφασης. Από τους δικηγόρους δεν αφαιρείται επαγγελματική ύλη. Σε κάθε περίπτωση, η συμβολή των δικηγόρων είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η εκπροσώπηση των μερών σε στάδιο προγενέστερο της δίκης, που έχει σκοπό να την υποκαταστήσει, προς όφελος των ίδιων των μερών. Τα μέρη, ακόμη και στην περίπτωση αποτυχίας της διαδικασίας διαμεσολάβησης, θα έχουν αποκομίσει το όφελος που απορρέει από την προσπάθεια της μεταξύ τους προσέγγισης. Σε κάθε περίπτωση, η ελληνική κοινωνία πρέπει, όπως κάθε ευρωπαϊκή κοινωνία, να εκπαιδευτεί στο θεσμό της διαμεσολάβησης, γεγονός που θα αποβεί σωτήριο για την ταχύτητα και την ποιότητα απονομής δικαιοσύνης στην Ελλάδα.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών

Στις 24.5.2008 δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν με την ανωτέρω Οδηγία. Η ανωτέρω οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ν. 3898/2010. Στη συνέχεια, ακολούθησε η ψήφιση των διατάξεων των άρθρων 178-206 του ν. 4512/2018, με σκοπό τη θέσπιση κανόνων που θα εξασφάλιζαν την ομαλή πρακτική εφαρμογή της διαμεσολάβησης.

Σε σχέση με το ν. 3898/2010 και το κατ' εξουσιοδότηση αυτού π.δ. 123/2011 για τον καθορισμό των όρων και προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των φορέων κατάρτισης διαμεσολαβητών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. C-729/2017 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τέταρτο τμήμα) της 26ης Ιουνίου 2019 «Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας».

Η απόφαση αυτή έκρινε ότι η χώρα μας: α) παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', και παράγραφος 3, της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, λόγω του ότι περιόρισε τη νομική μορφή των φορέων κατάρτισης διαμεσολαβητών σε μη κερδοσκοπικές εταιρίες, τις οποίες συνιστούν από κοινού ένας τουλάχιστον δικηγορικός σύλλογος και ένα τουλάχιστον επιμελητήριο, β) παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 13 και 14, από το άρθρο 50, παράγραφος 1, καθώς και από το παράρτημα VII της Οδηγίας 2005/36/EK, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013, λόγω του ότι επέβαλε πρόσθετες απαιτήσεις, στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγνώρισης των ακαδημαϊκών προσόντων, σχετικά με το περιεχόμενο των απαιτούμενων πιστοποιητικών των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών που κατέχουν τίτλους διαπίστευσης αποκτηθέντες στην αλλοδαπή ή από αναγνωρισμένου κύρους φορέα κατάρτισης αλλοδαπής προέλευσης, καθώς επίσης επέβαλε αντισταθμιστικά μέτρα, χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση της ύπαρξης πιθανών ουσιωδών διαφορών με την εθνική εκπαίδευση και εν τέλει, διατήρησε σε ισχύ διατάξεις που εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των διαμεσολαβητών που κατέχουν τίτλους διαπίστευσης αποκτηθέντες στην αλλοδαπή ή από αναγνωρισμένου κύρους φορέα κατάρτισης αλλοδαπής προέλευσης. Μετά τη δημοσίευση της ως άνω απόφασης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από τις ελληνικές αρχές, με επιστολή της, να την ενημερώσουν έως 4-9-2019 για τα μέτρα που έλαβαν προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση C-729/2017 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε σχέση με τις διατάξεις του ν. 4512/2018, προβλέφθηκε στάδιο υποχρεωτικής υπαγωγής ορισμένων διαφορών στη διαδικασία διαμεσολάβησης πριν από την προσφυγή στη δικαιοσύνη, που ουδέποτε εφαρμόστηκε λόγω των αλληπάλληλων αναστολών ισχύος του νόμου. Πέραν τούτου, ορισμένες από τις διατάξεις του νόμου αυτού κρίθηκαν αντισυνταγματικές με την υπ' αριθ. 34/2018 γνωμοδότηση της Διοικητικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.

Συνεπώς, καθίσταται επιτακτική η ψήφιση των ρυθμίσεων του παρόντος σχεδίου νόμου, προκειμένου: α) η Ελληνική Δημοκρατία να συμμορφωθεί πλήρως με την ως άνω απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με το ν. 3898/2010, β) να επιλυθούν πρακτικά, τεχνικά και συνταγματικής φύσεως ζητήματα σε σχέση με τη διαδικασία διαμεσολάβησης όπως προβλέφθηκε με το ν. 4512/2018, γ) να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών και των νομικών παραστατών τους στη διαδικασία της διαμεσολάβησης, η οποία πλέον εισάγεται με ένα νέο πλέγμα διατάξεων που αφορούν τη συνολική ρύθμιση του θεσμού, προκειμένου αυτός να λειτουργήσει σταδιακά, ομαλά και αποτελεσματικά στην ελληνική έννομη τάξη.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

Τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης είναι σημαντικά στον τομέα της ενίσχυσης των οικονομικών συναλλαγών και της επιχειρηματικότητας, δια της εξισορρόπησης των

συμφερόντων και της ταχείας εξεύρεσης λύσεων, αποτελεσματικών και προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες των εμπλεκόμενων μερών.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

Η διαμεσολάβηση συμβάλλει στην ελεύθερη εξεύρεση λύσεων των μερών από κοινού, σε σύντομο χρόνο, με σαφώς μικρότερο οικονομικό κόστος.

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Δεν επέρχεται από το προτεινόμενο σχέδιο νόμου καμία δυσμενής επίπτωση στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

Η διευθέτηση μιας ιδιωτικής διαφοράς κατά τρόπο διαφορετικό από το σύνηθες μοντέλο της διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου που περατώνεται με την έκδοση δικαστικής απόφασης, έχει ως άμεση συνέπεια τη μείωση του αριθμού των διαφορών που εισάγονται στα δικαστήρια και τη βελτίωση του χρόνου και της ποιότητας απονομής δικαιοσύνης σε υποθέσεις στις οποίες η έκδοση δικαστικής απόφασης αποτελεί το μόνο ενδεδειγμένο τρόπο για την επίλυσή τους.

7. Νομιμότητα

Το παρόν σχέδιο νόμου δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου. Εξάλλου, εισάγεται προς ψήφιση αφού έχει προηγουμένως ζητηθεί η γνώμη της Διοικητικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου.

8. Αρμοδιότητα

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος φορέας.

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη

Με το παρόν σχέδιο νόμου καταργούνται τα άρθρα 178 έως 206, πλην του άρθρου 205, του ν. 4512/2018 (Α' 5) για τη διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και κάθε αντίθετη διάταξη που ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη διαμεσολάβηση.

9.2. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει

Οι αλλαγές που επέρχονται με το θεσμό της διαμεσολάβησης στην εξωδικαστική επίλυση των διαφορών αποτελούν έναυσμα για την ισόρροπη ανάπτυξη ενός δικαιοσύνης συστήματος το οποίο άγει σε μια ταχύτερη, αποτελεσματικότερη, οικονομικά ορθότερη και εκσυγχρονισμένη με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές επιδιώξεις, πρόσβαση στην δικαιοσύνη.

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.1. Αναφέρατε αναλυτικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση

Για τις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προηγήθηκε δημόσια διαβούλευση, αλλά και ειδικότερη διαβούλευση με τους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας, τα επιμελητήρια, τους φορείς κατάρτισης διαμεσολαβητών, καθώς και με εκπροσώπους των εκπαιδευτών διαμεσολαβητών και των διαπιστευμένων διαμεσολαβητών.